

GLOBAL DAY OF ACTION: #TestToBeatTB

Republica Moldova: Memorandum de țară · 23 SEPTEMBRIE 2026

Către: Alexandru Gasnaș, Ministrul Sănătății al Republicii Moldova

Copie: Programul Național de Răspuns la Tuberculoză

Data: 23 Septembrie 2026

Subiect: Foaie de parcurs pentru implementarea ambițioasă a testelor moleculare rapide pentru tuberculoză, inclusiv cele de clasa nPOC

Diagnosticul reprezintă veriga cea mai slabă în îngrijirea pacienților cu tuberculoză (TB). În 2024 în Republica Moldova, au fost raportate și diagnosticate 63,6 cazuri (noi și recidive) de TB din 64,3 cazuri de TB la 100 000 populație estimate de [Organizația mondială a Sănătății](#) (OMS). La treisprezece ani după ce OMS a recomandat pentru prima dată testarea moleculară rapidă drept metodă inițială de diagnosticare a TB, doar 54% dintre persoanele diagnosticate la nivel mondial au fost testate folosind metode de diagnostic rapid recomandate de OMS (WRD). Pacienții cu TB sunt în continuare diagnosticați cu întârziere, deoarece testarea rămâne inaccesibilă (din cauza distanței), lentă sau prea costisitoare. Pentru a remedia această situație, este nevoie de teste accesibile și descentralizate, de sisteme mai eficiente de transportare a probelor și de tehnici de prelevare mai diverse.

În cadrul reuniunii la nivel înalt a Organizației Națiunilor Unite (ONU) privind tuberculoza (TB) din 2023, Republica Moldova s-a alăturat celorlalte state membre ONU, [angajându-se](#) să asigure testarea inițială cu un test de diagnostic molecular rapid a tuturor persoanelor diagnosticate cu TB până în 2027. Cu toate acestea, diagnosticul rămâne veriga slabă în îngrijirea pacienților cu TB.

Rezultatele unor [studii recente](#) indică faptul că utilizarea testelor moleculare rapide în locurile în care oamenii solicită asistență medicală duce la un diagnostic și o inițiere a tratamentului mai rapide, la reducerea ratei de pierdere a pacienților din evidență și la o rată generală mai mare de depistare a cazurilor de TB, comparativ cu testarea centralizată.

Una dintre inovațiile recente în domeniul diagnosticului TB – testele TB de clasa „[near point-of-care](#)” (nPOC) - (teste moleculare rapide la punctul de îngrijire) – are potențialul de a transforma peisajul diagnostic al TB. În [martie 2026](#), OMS a recomandat utilizarea testelor TB nPOC în locul microscopiei prin frotiu ca metodă inițială de testare pentru adulții și adolescenții cu semne sugestive de TB pulmonară, folosind prelevarea de probe cu tampoane linguale atunci când nu se poate colecta spută. Primul test nPOC recomandat de OMS, Pluslife MiniDock MTB, este disponibil în prezent prin intermediul [Global Drug Facility](#) și al platformei Wambo a Fondului Global (Global Fund). Acesta furnizează rezultate în 30 de minute și necesită două dispozitive, care costă în total 335 USD; fiecare card de testare costă 2,60 USD. Testele nPOC pot fi utilizate pentru diagnosticul inițial, în timp ce [teste moleculare cu complexitate redusă](#), precum Xpert MTB/RIF Ultra, ar putea fi folosite pentru testarea reflexă a rezistenței la medicamente în cazul depistării TB. Astfel amplasate strategic, testele nPOC pot extinde acoperirea testării.

În urma [unor reduceri recente de preț](#), de la 3,60 USD la 2,60 USD per card de testare, testul nPOC a devenit și mai accesibil prin intermediul Global Drug Facility al parteneriatului Stop TB Partnership, iar

economiile obținute de pe urma reducerilor de preț ar putea fi reinvestite în extinderea programelor de screening și testare pentru TB.

Foaie de parcurs ambițioasă

Solicităm Programului Național de Răspuns la Tuberculoză să elaboreze o foaie de parcurs ambițioasă de implementare pentru 5 ani, în care să stabilească obiective îndrăznețe și să integreze testele moleculare, de clasa nPOC (teste moleculare rapide la punctul de îngrijire) – în Programul național, având următoarele scopuri:

- **Până la sfârșitul anului 2026:** Setarea unei foi de parcurs pentru 5 ani, cu estimarea costurilor și angajamente anuale măsurabile, pentru extinderea screeningului și testării pentru TB, prin utilizarea noilor inovații.
- **Până la sfârșitul anului 2027:** Testarea inițială a 100% dintre persoanele diagnosticate cu TB prin intermediul unui test molecular recomandat de OMS – în conformitate cu obiectivul stabilit în cadrul Reuniunii la nivel înalt a ONU privind TB, care include înlocuirea microscopiei prin frotiu ca metodă inițială de diagnostic.
- **Până la sfârșitul anului 2028:** Peste 75% dintre punctele medicale să aibă capacitatea de a efectua teste nPOC sau teste moleculare recomandate de OMS, fie la fața locului, fie prin intermediul sistemelor de transportare al probelor.
- **Până la sfârșitul anului 2029:** Acoperirea a 100% din punctele medicale – inclusiv cele de asistență medicală primară – cu acces la teste nPOC sau alte teste moleculare recomandate de OMS, asigurând obținerea rezultatelor în aceeași zi și conectarea pacienților la serviciile de îngrijire.
- **Până la sfârșitul anului 2030:** Dublarea numărului de persoane (comparativ cu nivelurile din 2026) care beneficiază de screening, testare moleculară și testare pentru depistarea rezistenței la medicamente în cazurile de TB, pentru a elimina decalajul în diagnosticul TB.

Pentru fundamentarea acestui plan de acțiune, solicităm Ministerului Sănătății și Programului Național de Răspuns la Tuberculoză următoarele:

- Identificarea lacunelor – respectiv a situațiilor în care persoanele cu TB nu sunt depistate, inclusiv în rândul populațiilor cu risc sporit de îmbolnăvire, precum persoanele care trăiesc cu HIV, comunitățile rurale și persoanele defavorizate din mediul urban, precum și identificarea teritoriilor cu cea mai scăzută acoperire a diagnosticului;
- Cartografierea infrastructurii existente, inclusiv a unităților de asistență medicală primară, a centrelor de microscopie și a facilităților dotate cu tehnologii de diagnostic rapid (WRD), astfel încât testele de clasa nPOC să completeze capacitatea actuală, nu să o dubleze;
- Alocarea bugetului pentru întregul pachet: dispozitive, teste, algoritmi actualizați, instruire, supervizare, transportul probelor pentru testarea ulterioară a sensibilității la medicamente, conectivitate, mentenanță și implicarea comunității (în conformitate cu [setul de instrumente GLI pentru implementare](#));
- Implicarea comunităților la fiecare etapă, inclusiv în stabilirea teritoriilor/locațiilor, implementare și monitorizare, precum și instituirea unor mecanisme de responsabilizare, cu evaluări trimestriale pentru identificarea și eliminarea blocajelor.

Suntem deschiși pentru colaborare cu Ministerul Sănătății și cu Programul Național de Răspuns la Tuberculoză pentru a asigura în continuare accesul echitabil la testarea moleculară rapidă pentru tuberculoză în Republica Moldova.

În speranța unui aviz pozitiv, Vă mulțumim anticipat pentru implicare și suport!

Cu stimă,

Oxana RUCȘINEANU, Președinta Platformei TB+ din Republica Moldova, M 0793 35 142,

E oxana_rucs@yahoo.com

AFI, Chișinău, Svetlana Doltu, M 069777405, E svetlana.doltu@gmail.com

Asociația Națională a Bolnavilor de Tuberculoză din Republica Moldova “SMIT” (Societatea Moldovei împotriva tuberculozei), Bălți, Pavel Rucșineanu, M 079335143, E smit_tb@yahoo.com

Asociația Psihologilor din Tighina, Căușeni, Vera Ciuchitu, M 069086731,

E v_ciuchitu@yahoo.com

Centrul de Asistență Socială „Casa Speranțelor”, Soroca, Valentina Onica, M 069921994,

E casa.speran2001@gmail.com

Speranța Terrei, Bălți, Feodora Rodiucova, M 069615982, E rodiucova@gmail.com

Uniunea pentru Echitate și Sănătate, Bălți, Ala Iațco, M 079571441, E protineret@yahoo.com

Help Me, Ungheni, Lidia Craciun M 076762000, E craciun_58@yahoo.com

Blagoye Delo, Tiraspol, Svetlana Lebedeva, E blagoedelotiraspol@mail.ru

Kovceg Dobryh Del, Rabnita, Natalia Antoniuc, E kovchegdd@mail.ru, M 068764372

Programe Medico-Sociale, Bender, Marina Mihailova, M 077599051, 069248662,

E mihailova.msp@gmail.com

LPHIV, Chișinău, Igor Chilcevschii; M 0606331999, E chilcevschii@gmail.com

Liudmila Untura; M 069186591, E Luntura@gmail.com

Pas cu Pas Sud, Cahul, Svetlana Ciobanu M 068318830, E sciobanu.pcp@gmail.com

AFI Anenii Noi, Ina Pusoi, E innapushoi@gmail.com

Surse utile

1. United Nations General Assembly. (2023). Political declaration of the high-level meeting on the fight against tuberculosis. <https://digitalibrary.un.org/record/4025280>
2. Center for Global Health Policy & Politics. (2026). New near point-of-care TB tests. Georgetown University. <https://ghpp.georgetown.edu/factsheet/new-near-point-of-care-tb-tests/>
3. Vachaspathi, T.D. (2024). Pipeline report: Tuberculosis diagnostics. Treatment Action Group. https://www.treatmentactiongroup.org/wp-content/uploads/2025/02/2024_pipeline_tb_diagnostics_final.pdf
4. Treatment Action Group. (2026). Near Point-of-Care TB Tests: What Communities Need to Know. <https://www.treatmentactiongroup.org/publication/npoc-factsheet/>
5. Global Drug Facility. (2026). May 2026 Diagnostics, medical devices & other health products catalog. https://www.stoptb.org/sites/default/files/documents/GDF_Diagnostics_and_MD_Catalog.pdf
6. World Health Organization. (2026). Near Point-of-Care Tests, Tongue Swabs, and Sputum Pooling for TB. <https://www.who.int/teams/global-programme-on-tuberculosis-and-lung-health/diagnosis-treatment/npoc-tongue-swabs-and-sputum-pooling-for-tb/npoc-naats>
7. World Health Organization. (2026). TB-Technical Work Frequently asked questions. <https://www.who.int/teams/global-programme-on-tuberculosis-and-lung-health/diagnosis-treatment/npoc-tongue-swabs-and-sputum-pooling-for-tb/frequently-asked-questions>
8. Stop TB Partnership, Global Laboratory Initiative. (2026). The TB near-point-of-care and swab-based testing toolkit. <https://www.stoptb.org/who-we-are/stop-tb-working-groups/global-laboratory-initiative-gli/gli-guidance-and-tools/tb-near-point-care-and-swab-based-testing-toolkit>
9. Lynch, S., Mupfumi, L., Otieno, C., Sharma, A., & Mataka, A. (2026). The case for ambition: Why countries must move boldly on Near Point-of-Care TB Diagnostics. PLOS Global Public Health, 6(3), e0006134. <https://doi.org/10.1371/journal.pgph.0006134>